

Lapin matkailun kumulatiiviset aluetalousvaikutukset- selvitys

LAPIN LIITTO

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

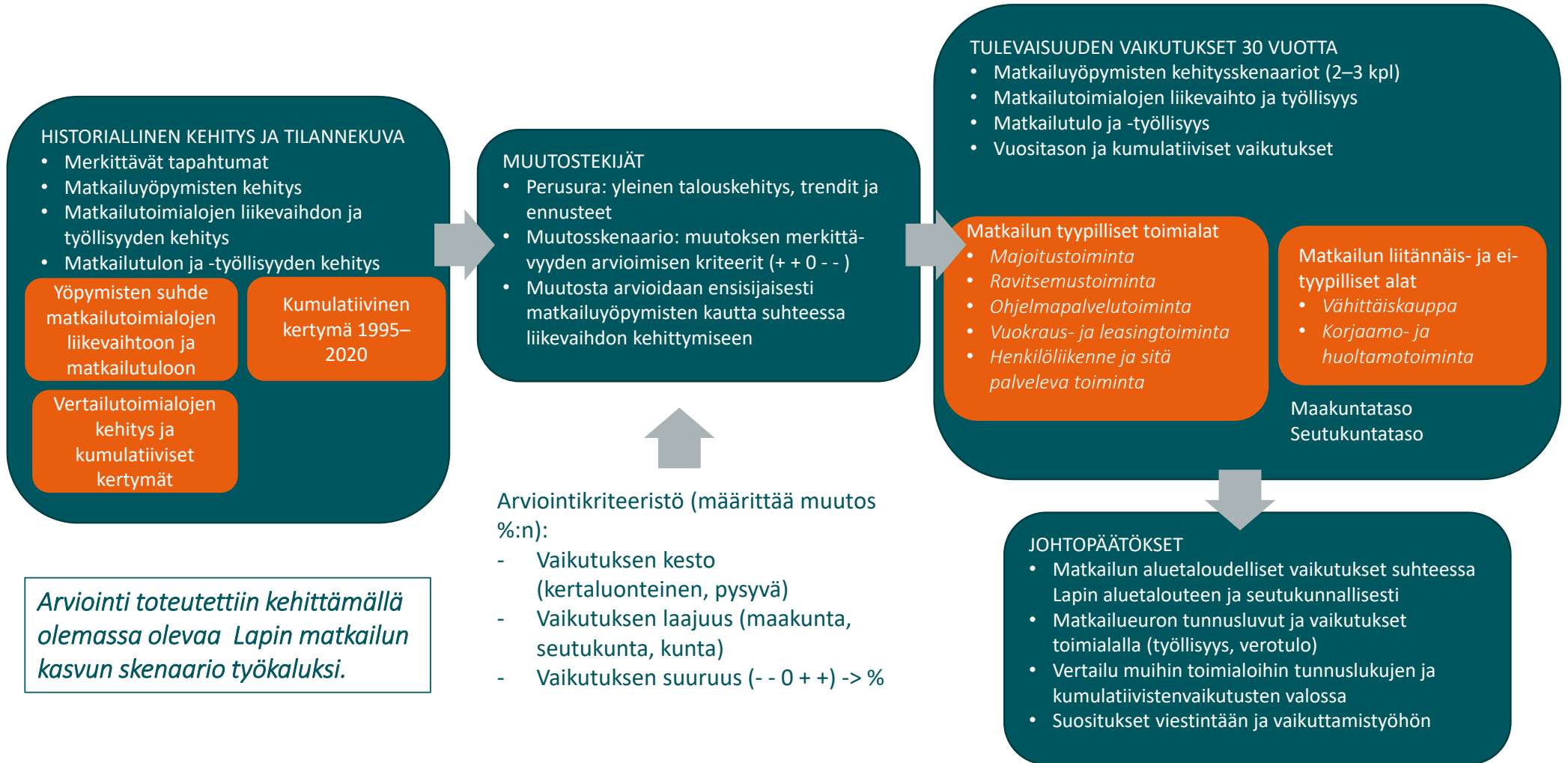

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto

Tilaaja ja työn tavoitteet

- VÄLKKY – vähähiilisyyden ja taloudellisesti kestäväns kehityksen edistäminen Lapin matkailussa - hankkeen toimeksiannosta toteutettiin vuonna 2021 Lapin matkailun elinkaaristen aluevaikutusten selvitys.
- VÄLKKY-hankkeella halutaan edistää vähähiilisyyden ja taloudellisen kestävyiden tavoitteiden toteutumista Lapin matkailussa. Hanke edistää YK:n kestäväns kehityksen tavoitteita auttamalla matkailualueita ja -yrityksiä löytämään ja ottamaan käyttöön tehokkaita toimenpiteitä päästöjen vähentämiseksi. Hankkeessa haetaan keinoja, joilla matkailuyritykset voivat edistää luonnon monimuotoisuuden säilymistä ja vahvistamalla julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuutta kierrätyksessä ja ilmastotyössä. Hankkeen avulla matkailu tuo oman panoksensa kuntien ja yhteisöjen kestävyteen. Hankkeen tavoitteena on edistää Lapin matkailun vähähiilisyttä ja kestävyttä talouden näkökulmasta.
- Aluetalousselvityksen tavoitteena on:
 - Lapin matkailun toteutuneiden aluetalousvaikutusten kuvaaminen
 - Lapin matkailun tulevia aluetalousvaikutusten ennakoinnin mahdollistaminen
 - Nostaa ymmärrystä Lapin matkailun merkityksestä maakunnallisella ja seutukunnallisella tasolla
- Tuloksia voidaan hyödyntää elinkeinorakennetta koskevissa tulevaisuuden ratkaisuisa ja toimialojen yhteensovittamisessa. Selvitys on laadittu tukemaan kestäväns matkailun kehittämistä Lapissa. Visit Finlandin määritelmän mukaan ”Kestävä matkailu on matkailua, joka huomioi nykyiset ja tulevat taloudelliset, sosiokulttuuriset ja ympäristölliset vaikutukset siten, että matkailijoiden, matkailuyritysten, matkailukohteiden, ympäristön ja paikallisväestön tarpeet on huomioitu nyt ja tulevaisuudessa.” (Visit Finland, 2022)

Arvioinnin näkökulma ja toteutustavat

Sisällys

Johdanto ja työn tavoitteet

Selvityksen laatiminen ja keskeiset käsitteet

Matkailun kehitys Lapissa 1996–2021

Matkailun aluetaloudellinen kehitys 1995–2020

Matkailun aluevaikutusten tulevaisuusskenaariot

Johtopäätökset

Matkailun kehitys Lapissa 1996–2021

Matkailuyöpymisten kehitys Lapissa

Matkailuyöpymisten kehitys Itä-Lapissa

Matkailuyöpymisten kehitys Kemi-Torniossa

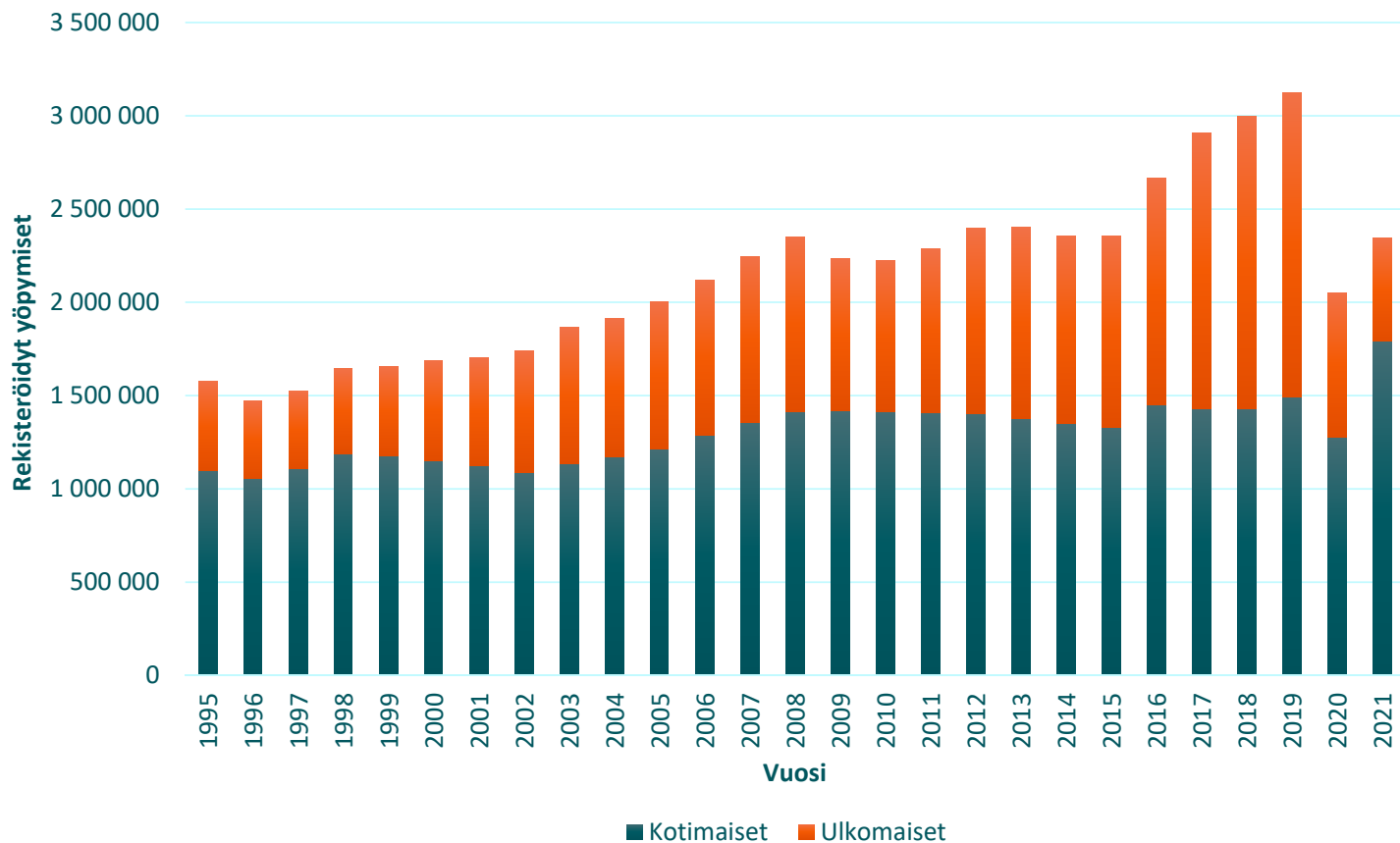
Matkailuyöpymisten kehitys Pohjois-Lapissa

Matkailuyöpymisten kehitys Rovaniemellä

Matkailuyöpymisten kehitys Tornionlaaksossa

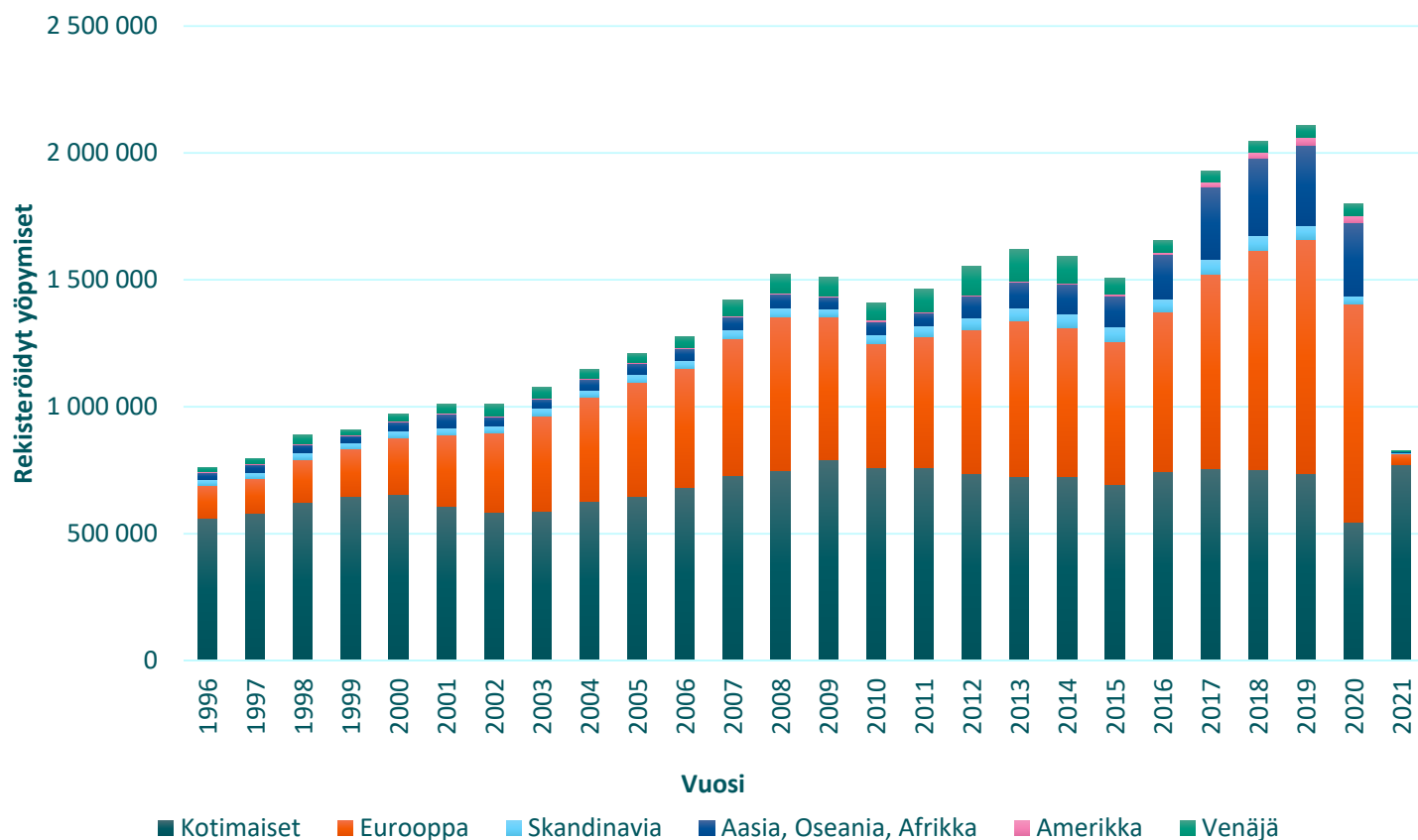
Matkailuyöpymisten kehitys Tunturi-Lapissa

Rekisteröityjen yöpymisten kehitys Lapissa vuosina 1995–2021

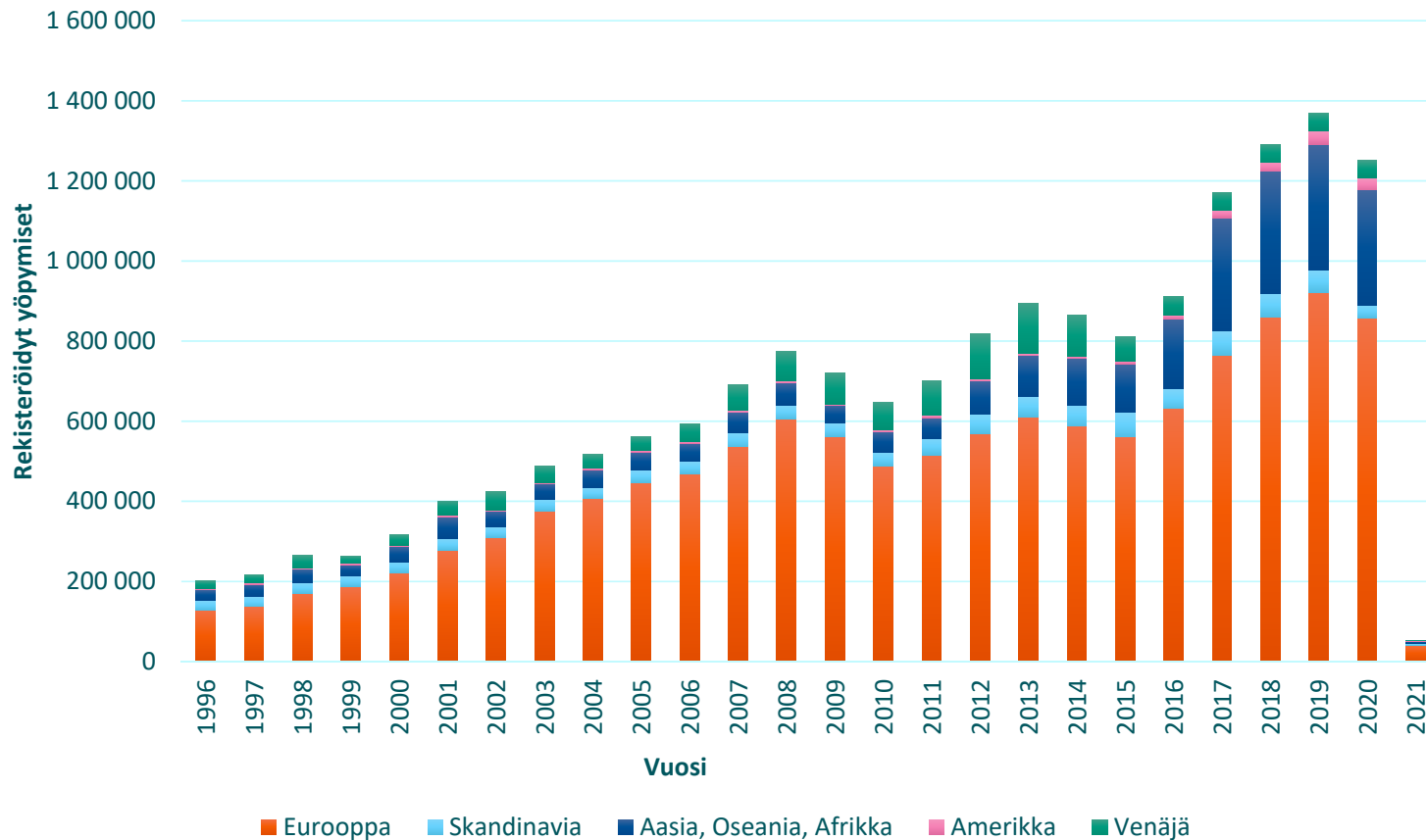
- ✓ Lapin rekisteröityjen yöpymisten määrä kaksinkertaistui vuodesta 1995 vuoteen 2019
- ✓ Nopean kansainvälisen matkailun kasvun jälkeen (2016–2019) kansainvälisten yöpyjien osuus ylitti 50 %
- ✓ Koronatoipuminen käynnistyi vuonna 2021 ennätysuuren kotimaisen kysynnän tukemana
- ✓ Lapissa rekisteröidyt yöpymiset ovat kasvaneet keskimäärin 2 % vuodessa

Rekisteröityjen yöpymisten kehitys markkina-alueittain Lapissa vuosina 1996–2021 talvikaudella (marraskuusta huhtikuuhun)

- ✓ Talvikauden rekisteröityjen yöpymisten määrä kaksinkertaistui vuodesta 2002 vuoteen 2017
- ✓ Perusuran mukainen kasvu on ollut 1,6 % vuodessa
- ✓ Erytisen nopeaa oli kansainvälisen matkailun kasvu Euroopasta vuodesta 2017 vuoteen 2019
- ✓ Kotimaisten rekisteröityneiden yöpymisten määrä on vuoden 2007 jälkeen vaihdellut 730 000 –790 000 yöpymisen välillä

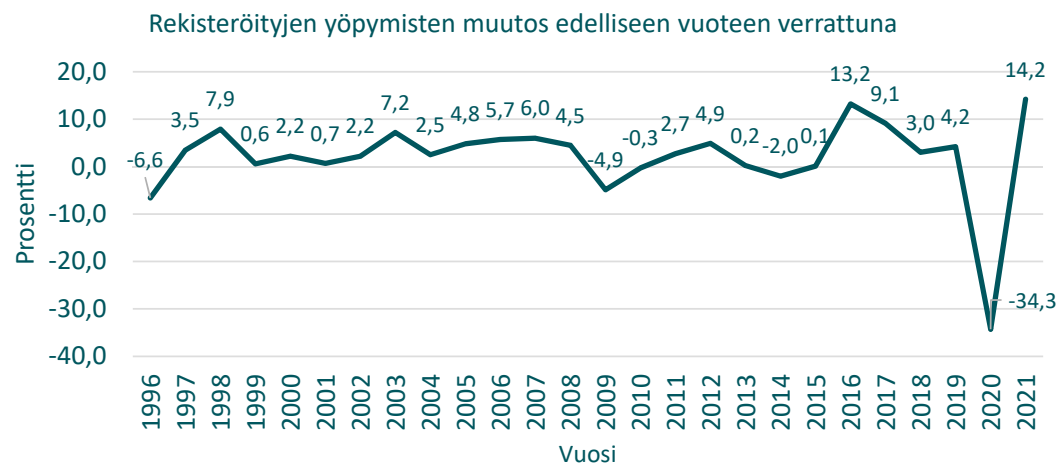
Kansainvälisten rekisteröityjen yöpymisten kehitys Lapissa markkina-alueittain vuosina 1996–2021 talvikaudella (marraskuusta huhtikuuhun)

- ✓ Talvikauden kansainvälisten rekisteröityjen yöpymisten määrä kasvoi lähes seitsemänkertaiseksi vuodesta 1996 vuoteen 2019
- ✓ Perusura ilman Covid-19 vaikutusta on lähes 10 % kasvu vuosittain. Covid-19-pandemian vaikutus näkyy talvikauden 2021 kansainvälisen matkailun romahduksena
- ✓ Talvikaudelle marraskuusta 2020 – huhtikuuhun 2021 kansainvälinen matkailun Lappiin romahti voimakkaasti
- ✓ Suurin kysyntä Lapin matkailulle talvikaudella tulee Euroopasta. Eurooppalaisten rekisteröityjen yöpymisten osuus on ollut yli 70 %

Rekisteröityjen yöpymisten kehitys Lapissa 1996–2021

- Lapissa rekisteröityjen yöpymisten määrä on kasvanut 1,6 % vuodessa. Perusura ilman Covid-19-pandemiaa on ollut 4,6 %.
- Nopeinta rekisteröityjen yöpymisten kasvu on ollut vuosina 2016 ja 2021, jolloin kasvu oli yli 13 %.
- Talvisesongin ulkomaisten yöpymisten määrän kasvu on ollut nopeinta. Se oli yli 9 % keskikaskvuna ennen Covid-19-pandemiaa.
- Eurooppa on suurin kansainvälinen markkina-alue ja koronatoipuminen käynnistyi vuonna 2021.

Rekisteröityjen yöpymisten perusura sesonkien ja asiakasryhmien mukaan

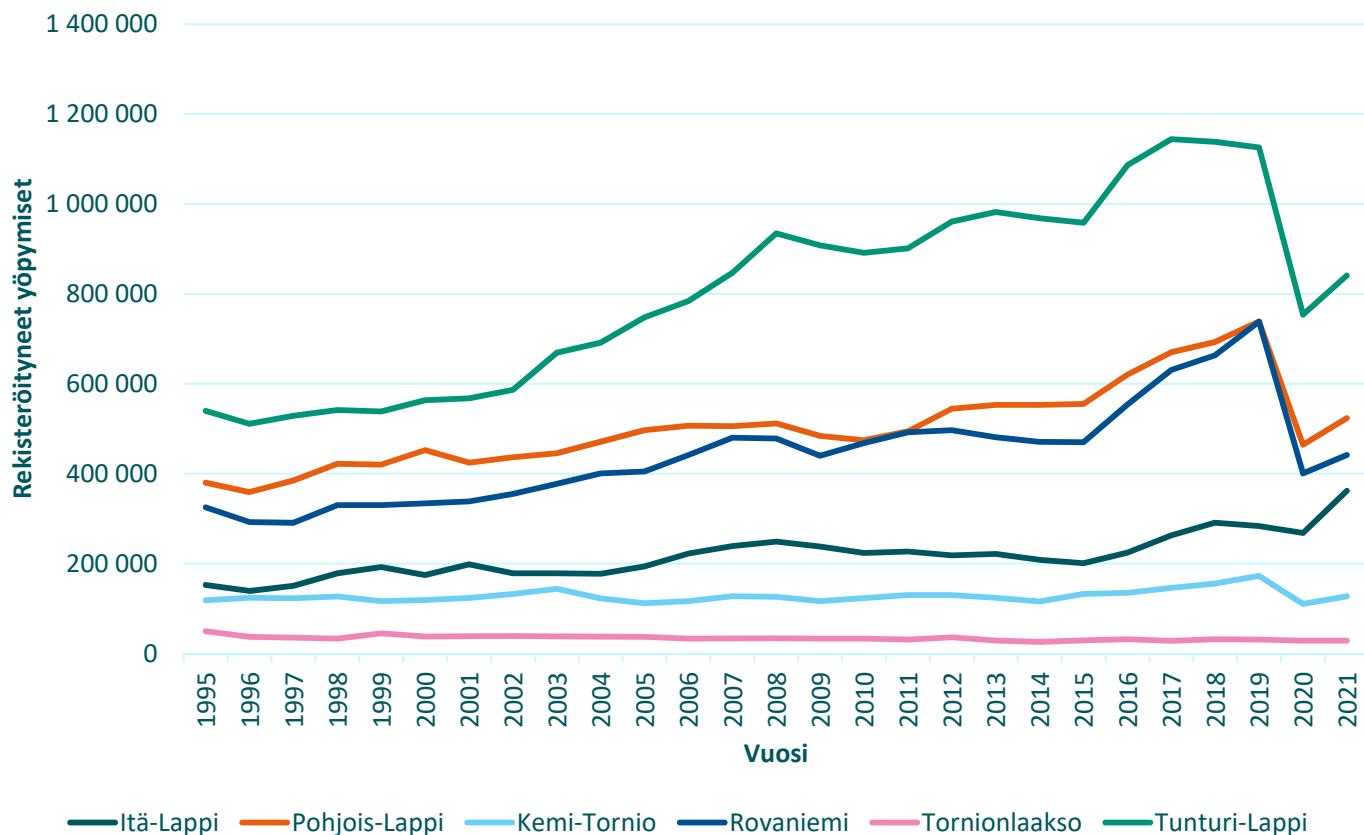
		Perusura % *	Perusura % ilman Covid-19
	Yhteensä	1,6	4,6
Talvi	Kotimaiset	1,8	1,3
	Ulkomaiset	4,4	9,4
Kesä	Yhteensä	2,1	1,7
	Kotimaiset	3,1	1,8
	Ulkomaiset	1,2	1,5

*Tilannekuvan kehityksen analysointiin ja tulevaisuuden ennakkointiin lasketaan ns. ”perusura”. Perusura on seurantajakson (1996-2021) aikana tapahtunut vuosimuutosten keskiarvo. Covid-19-pandemia vaikutti vuosina 2020 ja 2021 merkittävästi matkailun kehitykseen ja perusuran lisäksi arvioinnissa käytetään myös tunnuslukua ”perusura ilman Covid-19”, jonka laskemiseen on käytetty tilastotiedot vuodesta 1995 vuoteen 2019.

Näkymät tulevaisuuteen

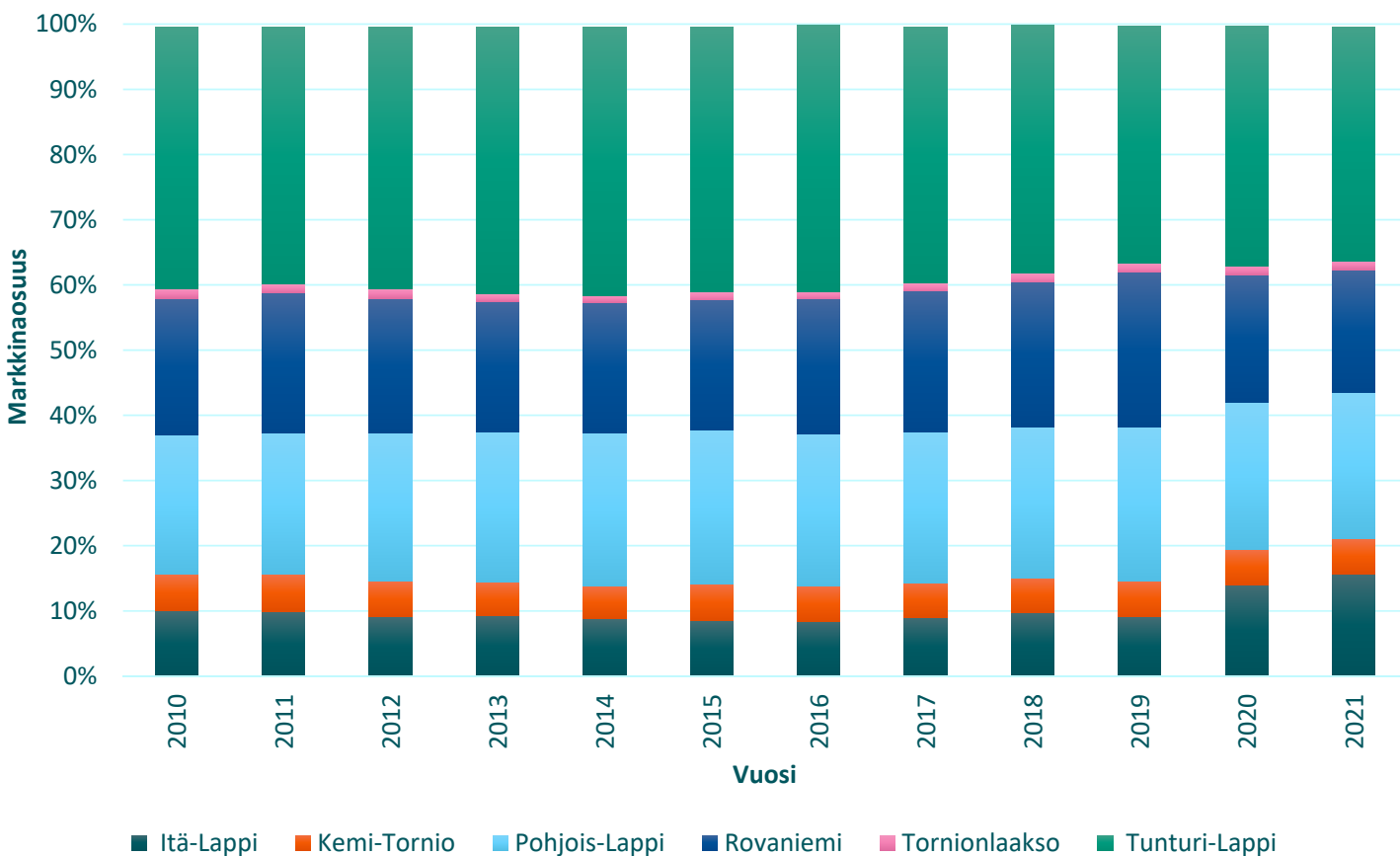
- Koronan jälkeen ennätystasolla oleva kotimainen kysyntä ja lupaava toipuminen kansainvälisessä matkailussa luo hyvän pohjan matkailun kasvulle.
- Tämän selvityksen aineiston mukaan on laskettu kasvuennuste vuoteen 2032 on seuraavien muutosten mukaisesti:
 - kotimaan matkailussa 1,5–2 % vuosittain
 - kansainvälisessä matkailussa 3–7 % vuosittain

Lapin seutukuntien rekisteröityneet yöpymiset vuosina 1995–2021

- Lapin seutukunnat voidaan pitkän ajan kehityksessä jakaa kahteen ryhmään
- Nopean kasvun seutukunnat Rovaniemi, Tunturi-Lappi ja Pohjois-Lappi (kasvua 109 % vuodesta 1995 vuoteen 2019)
- Maltillisen kasvun Tornionlaakso, Kemi-Tornio ja Itä-Lappi (kasvua 52 % vuodesta 1995 vuoteen 2019)
- Koronakriisin aikana Itä-Lappi kasvatti markkinaosuuttaan 7 prosenttiyksikköä ja Rovaniemi menetti 5 prosenttiyksikköä

Lapin seutukuntien markkinaosuudet rekisteröityneistä yöpymisistä vuosina 2010–2021

- ✓ Lapin seutukunnat voidaan pitkän ajan kehityksessä jakaa kahteen ryhmään
- ✓ Ison markkinaosuuden seutukunnat Rovaniemi, Tunturi-Lappi ja Pohjois-Lappi (osuus yöpymistä yhteensä 84 % vuonna 2019)
- ✓ Maltillisen kasvun Tornionlaakso, Kemi-Tornio ja Itä-Lappi (osuus yöpymisistä yhteensä yhteensä 16 % vuonna 2019)
- ✓ Koronakriisin aikana Itä-Lappi kasvatti markkinaosuuttaan 7 prosenttiyksikköä ja Rovaniemi menetti 5 prosenttiyksikköä
- ✓ Seuraavissa seutukunnittaisissa kuviossa on syytä huomioida, että kuvioiden skaala vaihtuu alueittain

Matkailun aluetaloudellinen kehitys 1995–2020

Matkailuklusterin liiketoiminnan kehitys Lapissa ja seutukunnittain

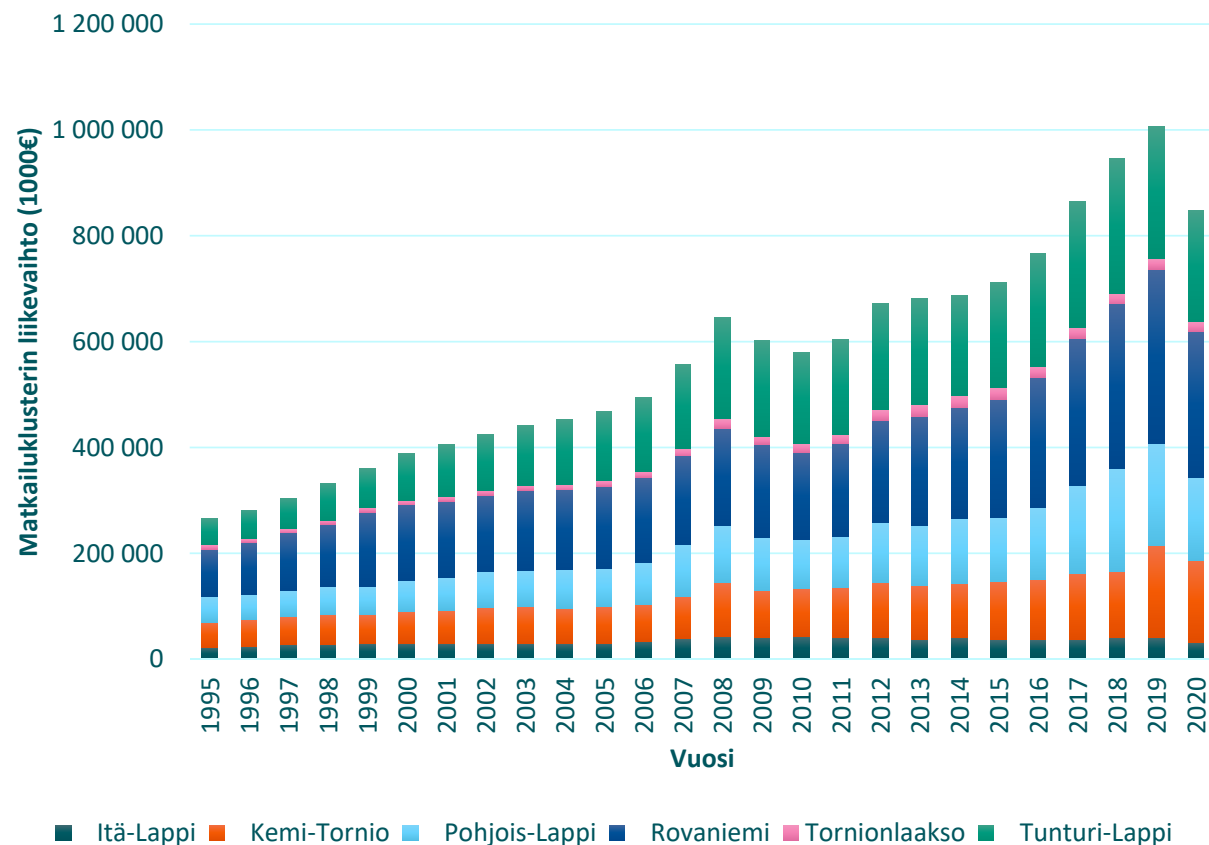
Matkailuklusterin sektorien kehitys Lapissa ja seutukunnittain

Matkailuklusterin liikevaihdon ja rekisteröityjen yöpymisten kehitys
Lapissa ja seutukunnittain

Matkailun aluetalousvaikutukset Lapissa ja
seutukunnittain

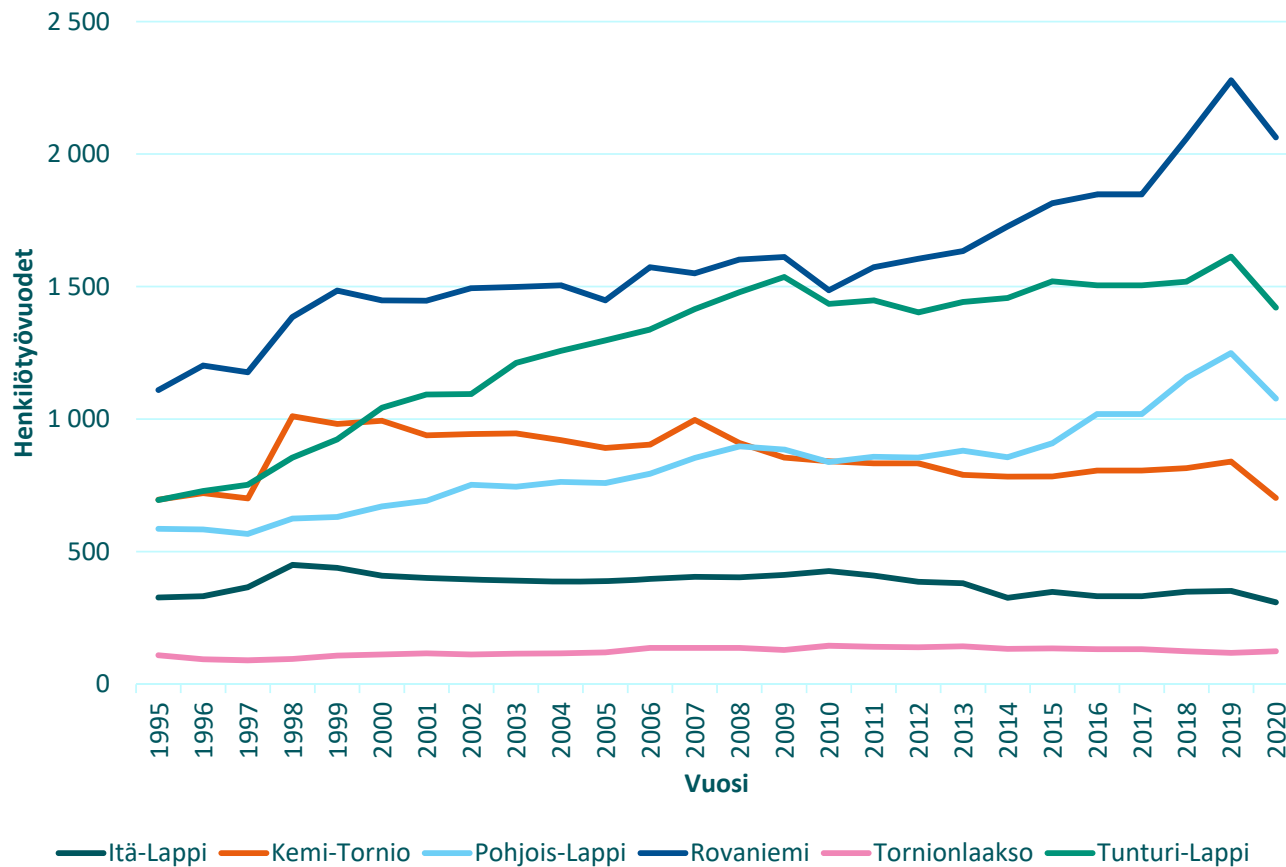
Matkailuklusterin liikevaihdon kehitys seutukunnittain vuosina 1995–2020

- Lapin seutukunnat voidaan toimialan liikevaihdon pitkäajan kehityksessä jakaa kahteen ryhmään
 - Voimakkaan kasvun Rovaniemi, Tunturi-Lappi ja Pohjois-Lappi ja Kemi-Tornio
 - Maltillisen kasvun Tornionlaakso ja Itä-Lappi
- Itä-Lapissa rekisteröityjen yöpymisten määrä on kasvanut merkittävästi enemmän kuin matkailuyritysten liikevaihto
- Yritysten liikevaihto ylitti 1 miljardin vuonna 2019 ja kasvoi yli 200 miljoonaa euroa vuodesta 2016 vuoteen 2019
- Vuonna 2020 liikevaihto oli vertailujakson neljänneksi suurin

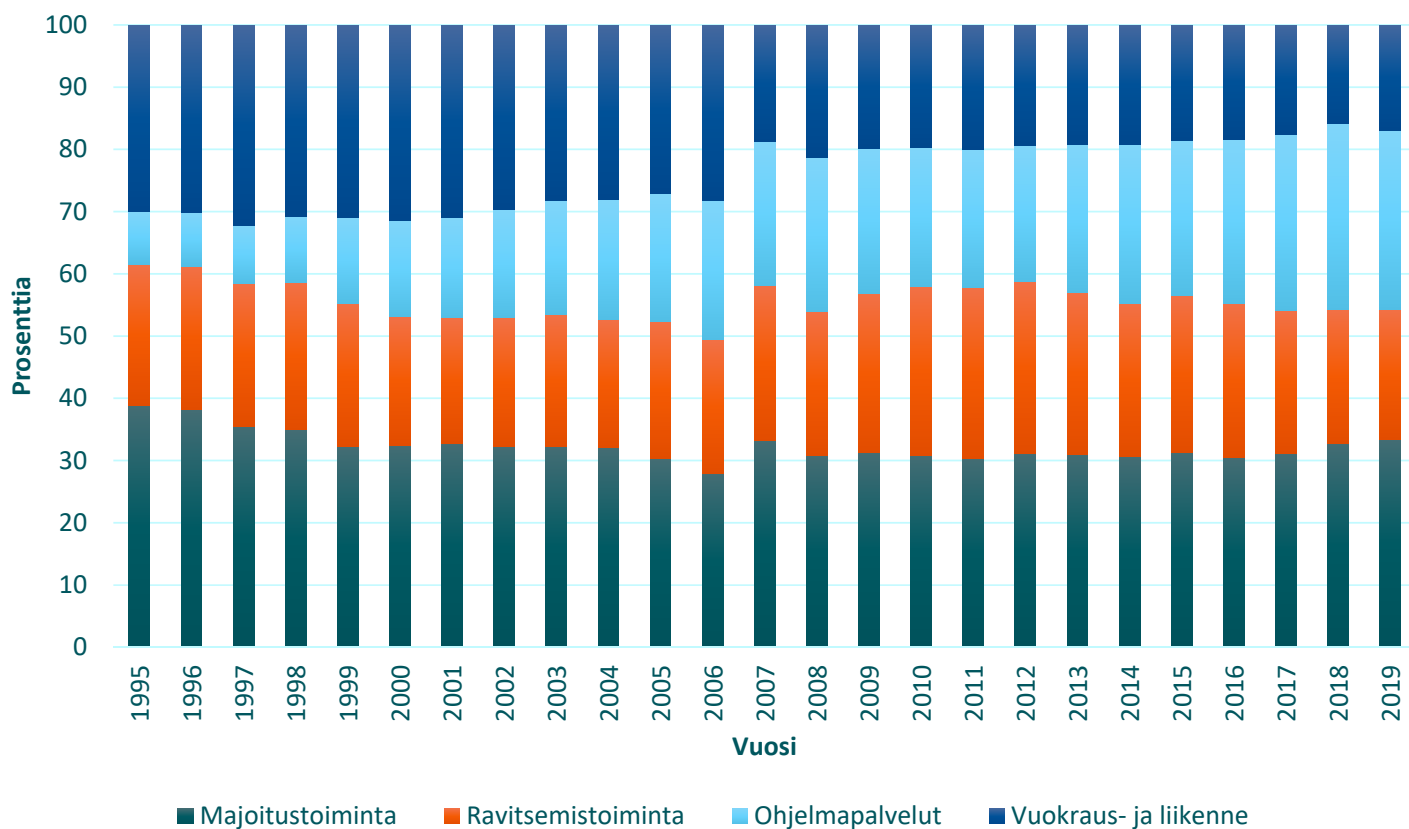
Lähde: Statistics Finland/Tilastokeskus

Matkailuklusterin henkilötyövuosien kehitys seutukunnittain Lapissa vuosina 1995–2020

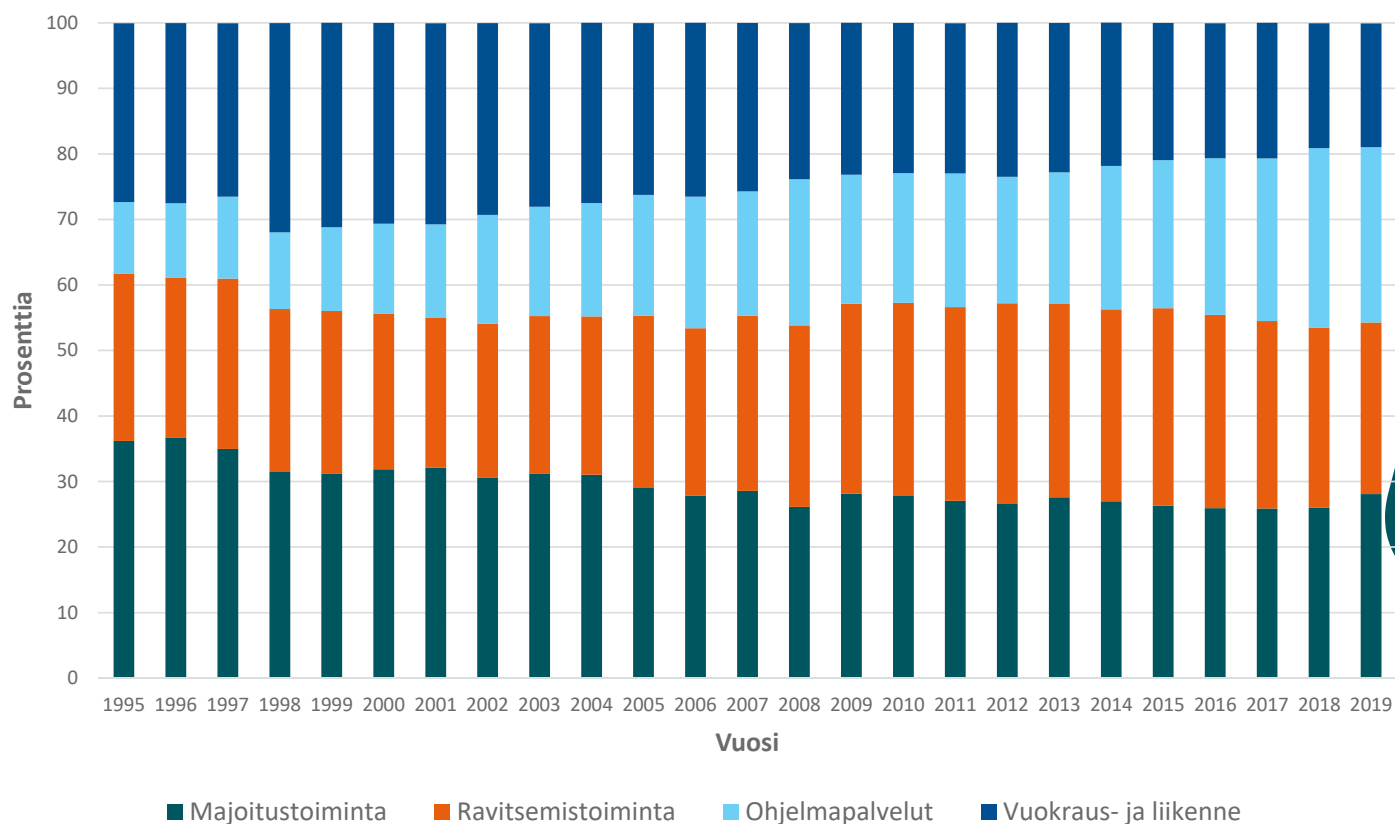
- ✓ Rovaniemellä ja Pohjois-Lapissa vuodesta 2016 on henkilötyövuosien määrä lisääntynyt merkittävästi
- ✓ Tunturi-Lapissa henkilötyövuosien määrän kasvu oli nopeaa vuodesta 2002 vuoteen 2009 saakka
- ✓ Koronakriisin vaikutus näkyy vuoden 2020 tilastoissa henkilötyövuosien määrän vähenemisenä kaikissa seutukunnissa

Matkailun toimialasektoreiden osuuden kehitys koko klusterin liikevaihdosta Lapissa vuodesta 1995–2019

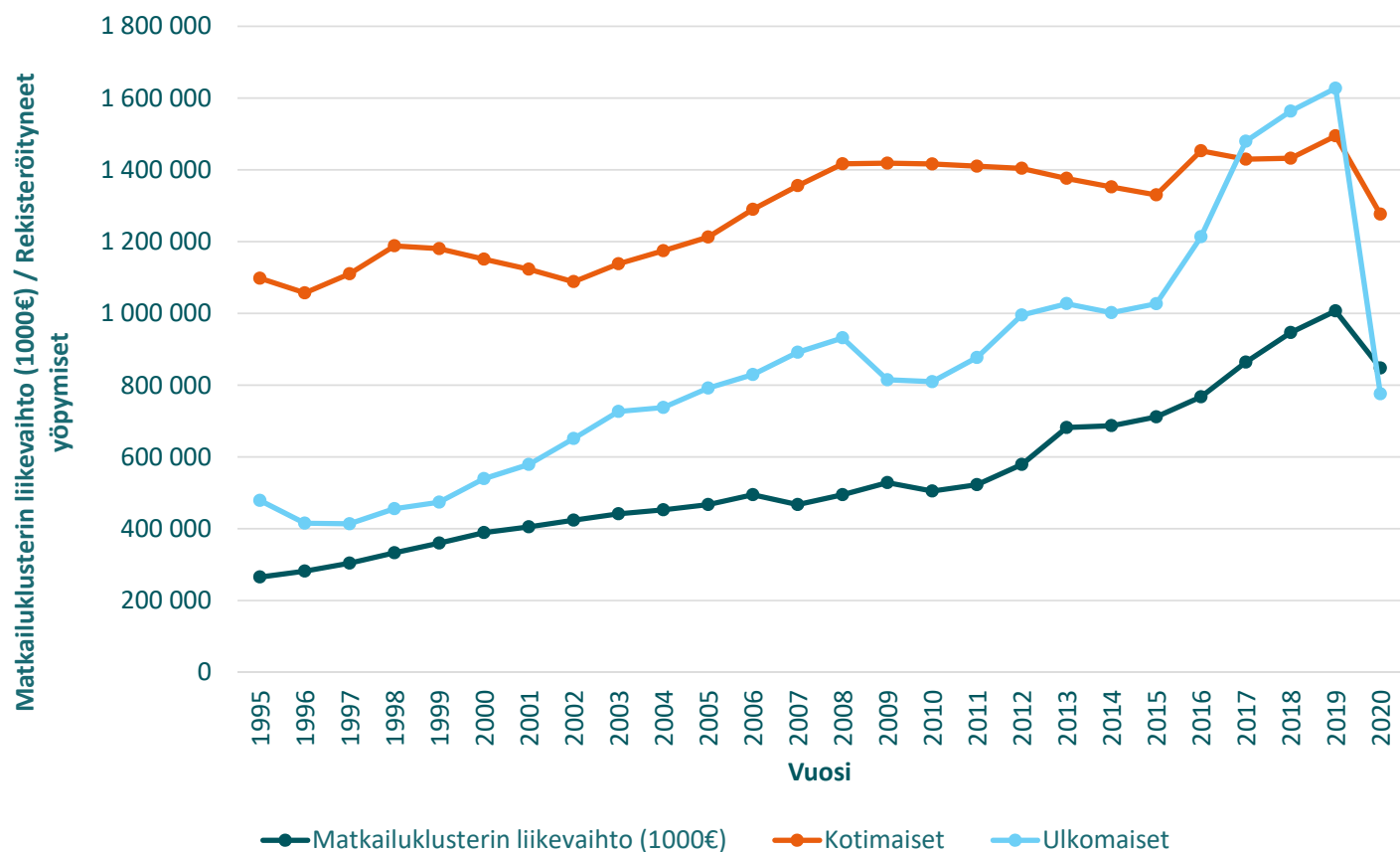
- ✓ Matkailun sektoreista osuuttaan liikevaihdosta on Lapissa eniten kasvattanut ohjelmapalvelusektori. Vuonna 1995 sen osuus oli 9 % ja vuonna 2019 jo 29 %
- ✓ Majoitustoiminta on osuudeltaan sektoreista suurin ja osuus vuonna 2019 oli 33 %
- ✓ Tilastokeskuksen aineistossa ei ole täysiä aikasarjoja kaikista toimialoista seutukunnittain, joten vuokraus- ja liikennesektorin luvuissa on mukana niiden yritysten liikevaihto, joka ei ole tilastoissa majoituksen, ravitsemistoiminnan tai ohjelmapalvelujen sektoreissa. Seutukunnittaisessa tarkastelussa Vuokraus- ja liikenne ja muut matkailun toimialat luokan luvut on saatu vähentämällä seutukunnan kokonaisliikevaihdosta tiedossa olevat sektorit

Matkailun toimialasektoreiden osuuden kehitys koko klusterin henkilötyövuosista Lapissa vuodesta 1995–2019

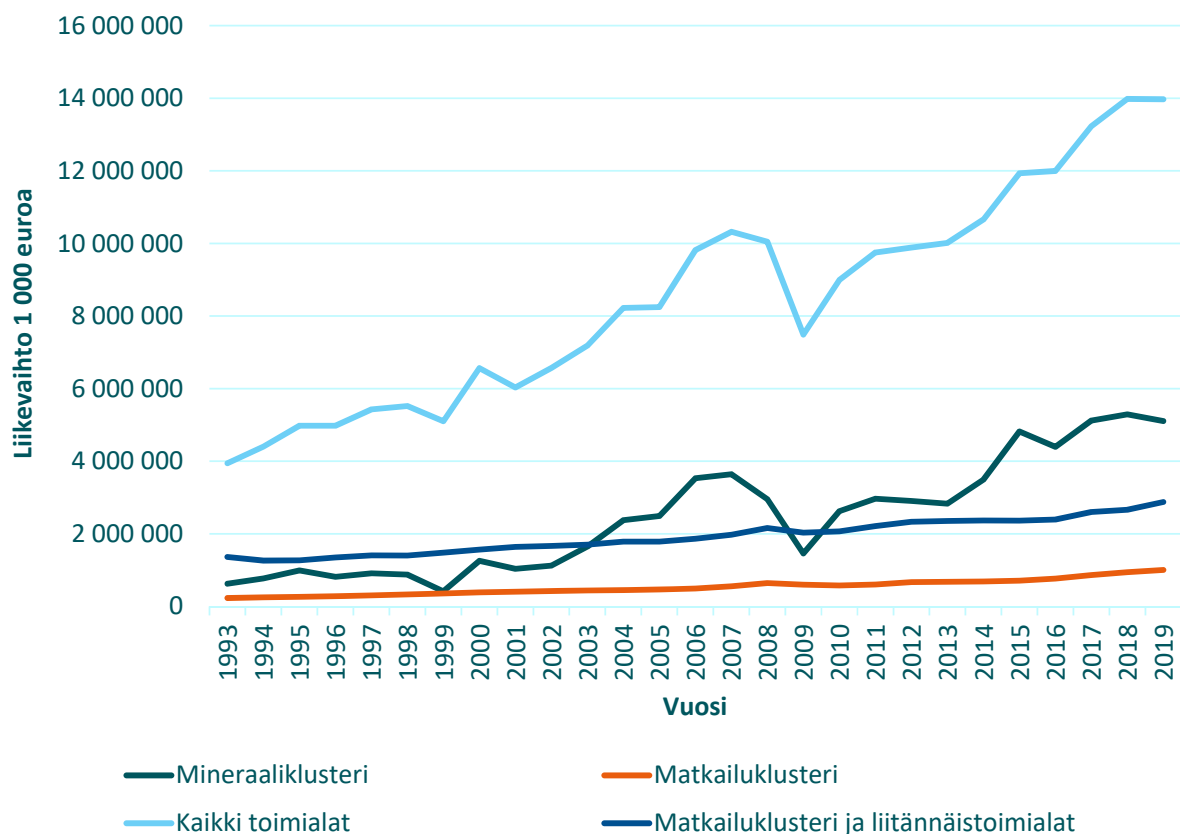
- ✓ Matkailun sektoreista osuuttaan henkilötyövuosista on Lapissa eniten kasvattanut ohjelmapalvelusektori. Vuonna 1995 osuus oli 11 % ja vuonna 2019 jo 27 %
- ✓ Majoitus-, ravitsemistoiminta ja ohjelmapalvelut ovat lähes yhtä merkittäviä työllistämisen näkökulmasta (28 % ja 26 %)
- ✓ Vuokraus- ja liikennesektorin suhteellinen osuus on pienentynyt merkittävästi

Rekisteröityneiden yöpymisten ja matkailuklusterin liikevaihdon kehitys Lapissa vuodesta 1995 vuoteen 2020

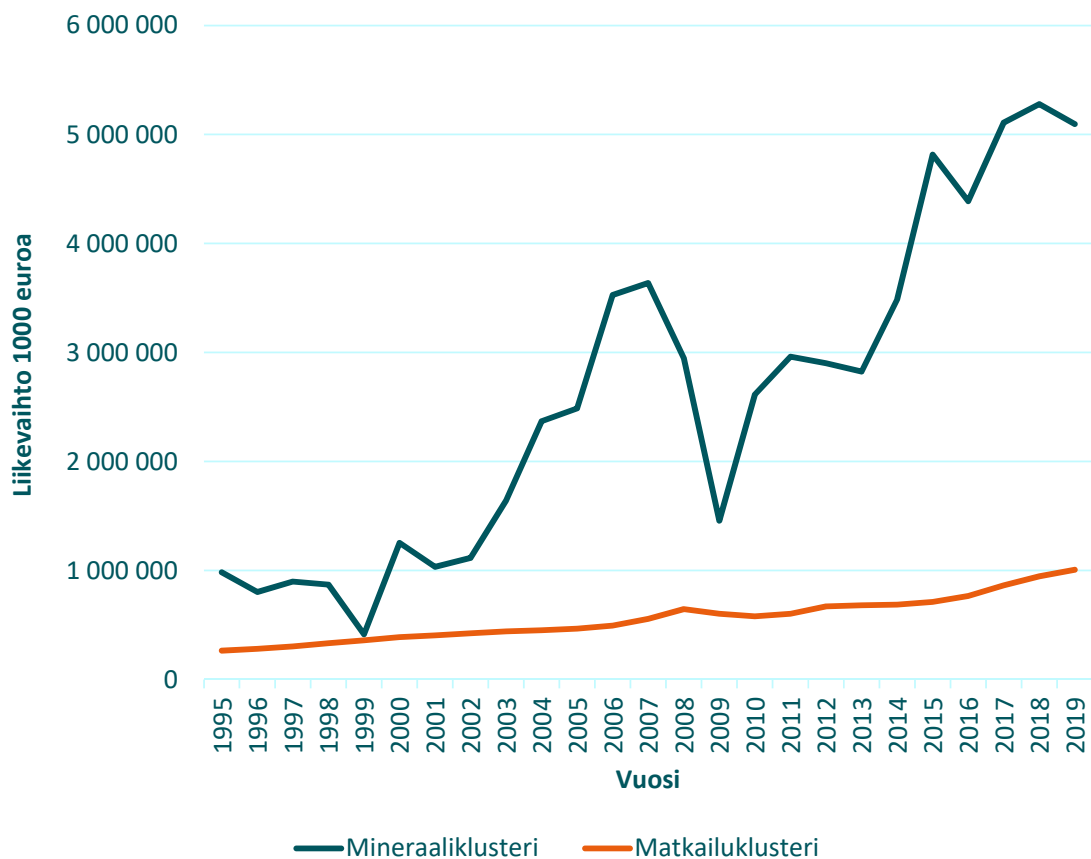
- ✓ Maakunnallisessa tarkastelussa on huomioitava matkailuyritysten liikevaihdon tasainen kasvu covid-19-pandemiaan asti
- ✓ Rekisteröityjen yöpymisten kehityksessä on ollut aiemminkin taantumia ja pudotuksia, mutta kokonaisuudessa liikevaihto on ollut kasvu-uralla
- ✓ Kansainvälisen matkailun romahdus vuonna 2019 ja 2020 on vaikuttanut vain alle 20 % yritysten liikevaihtoon

Lapin kaikkien yritysten liikevaihdon ja valittujen klustereiden liikevaihdon kehitys Lapissa vuodesta 1995–2019

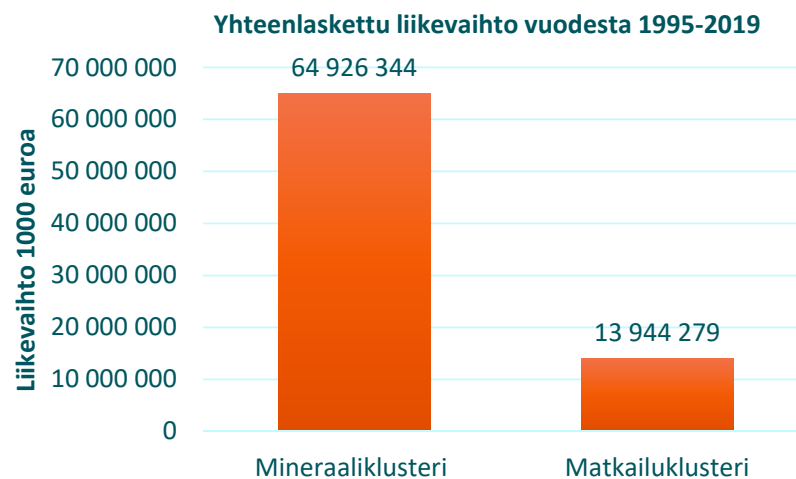

- Matkailuklusterin yritysten liikevaihto on kasvanut yli miljardin euron liiketoiminnaksi.
- Matkailuklusterin ja liitännäistoimialojen liikevaihto vuonna 2019 oli lähes kolme miljardia euroa.
- Mineraaliklusterin kehityksessä näkyvät myös lisääntyneet investoinnit ja raaka-aineiden markkinahintojen muutokset.

Matkailu- ja mineraaliklusterien kumulatiiviset vaikutukset Lapissa vuosina 1995–2019

- Maakunnallisessa tarkastelussa on helppo huomioida, että vuonna 1999 matkailu- ja mineraaliklusteri oli liikevaihdolta lähes yhtä suuria
- Mineraaliklusterin liikevaihto kymmenkertaistui samassa ajassa kuin matkailuklusterin liikevaihto kolminkertaistui
- Klusterien vuosittaiset yhteenlasketut liikevaihdot kuvaavat kumulatiivisia vaikutuksia aluetaloudelle. Mineraaliklusterin vaikutukset ovat seurantajaksolla nelinkertaiset matkailuun verrattuna

Lapin matkailun vaikutuksen työllisyyteen ja palkkatuloihin

- Matkailu on merkittävä työllistäjä.
- Ennen covid-19-pandemiaa tässä selvityksessä käytetyn aineiston mukaan matkailuklusterissa oli 6 450 henkilötyövuotta vuonna 2019.
- Matkailuklusterin ja liitännäistoimialojen työllistävä vaikutus oli yli 11 000 henkilötyövuotta.
- Laskennallinen palkkatulo Lapin matkailussa maakunnassa ja seutukunnissa on viereisessä taulukossa.
- Matkailun laskennallinen palkkatulo oli vuonna 2019 yli 220 miljoonaa euroa.
- Palkkaverotulon laskemisessa puolestaan sovelletaan maakunnallinen efektiivinen veroaste -tilastoa vuodelta 2019 (Kuntaliitto 2020).
- On syytä huomioida, että palkkatulossa ja palkkaverotulossa – on mukana myös vuodot eli ne henkilötyövuodet, jotka kertyvät kunnan ulkopuolella kirjoilla olevista henkilöistä.

Matkailun laskennallinen palkkatulo Lapissa ja seutukunnissa vuonna 2019

Alue	Henkilötyövuodet	Laskennallinen palkkatulo (1000€)
Lappi	6450	232926
Itä-Lappi	352	12712
Kemi-Tornio	840	30335
Pohjois-Lappi	1249	45105
Rovaniemi	2278	82264
Torniolaakso	118	4261
Tunturi-Lappi	1613	58249

Matkailun laskennallinen palkkaverotulo Lapissa ja seutukunnissa vuonna 2019

Alue	Henkilötyövuodet	Laskennallinen palkkaverotulo (1000€)
Lappi	6450	34892,26
Itä-Lappi	352	1904,198
Kemi-Tornio	840	4544,108
Pohjois-Lappi	1249	6756,656
Rovaniemi	2278	12323,19
Torniolaakso	118	638,339
Tunturi-Lappi	1613	8725,769

TIIVISTELMÄ

- Tämän Lapin matkailun aluetalousselvityksen tavoitteena on kuvata Lapin matkailun toteutuneet aluetalousvaikutukset ja nostaa ymmärrystä Lapin matkailun merkityksestä maakunnallisella ja seutukunnallisella tasolla.
- Matkailuklusteri on Lapissa merkittävä elinkeino. Matkailuklusterin osuus Lapin yritysten liikevaihdosta oli 7 % vuonna 2019. Lapin työvoimasta matkailuklusteri työllisti 15 % vuonna 2019.
- Matkailuklusterin liikevaihto on lähes nelinkertaistunut vuodesta 1995 vuoteen 2019 ja monissa seutukunnissa kasvu on ollut vielä tästäkin suurempaa. Liikevaihdon kehityksen perusura on Lapissa ollut 5 %, eli keskimäärin liikevaihto on kasvanut 5 % vuodessa vuodesta 1995 vuoteen 2019.
- Matkailun merkittävyyttä korostaa vertailu mineraaliklusteriin. Vaikka mineraaliklusterin liikevaihto on Lapissa suurempi kuin matkailun, työllistää matkailuklusteri enemmän henkilöitä.
- Matkailun toimiala on toipunut nopeasti aiemmista kriiseistä ja toipuminen myös koronakriisistä on nyt käynnissä. Selvityksen osana on laadittu myös skenaariotyökalu Lapin matkailun kehityksen ja tulevien aluetalousvaikutusten ennakkoinnin mahdollistamiseksi.
- Skenaariotyökalulla laadituissa tulevaisuuskuviissa tulee esiin Lapin matkailu merkitys myös tulevaisuudessa. Matkailuklusterin liikevaihto kasvaa mallin mukaan miljardista eurosta yli 1,7 miljardiin euroon vuoteen 2030 mennessä. Matkailun merkitys on suuri kaikissa Lapin seutukunnissa vuoteen 2049 asti ulottuvissa pitkän aikajänteen ennusteissa.

FCG.

Hyvän elämän tekijät